

24/04/2021

Η Ανάσταση του Αγίου Λαζάρου στο σήμερα!

Εκκλησία της Κύπρου / Ι.Μ. Κιτίου

Σημερινή ομιλία του π. Νικόλαου Πάτσαλου στον Άγιο Λάζαρο Λάρνακας στην Κύπρο, όπου βρίσκεται ο δεύτερος τάφος του Αγίου!

Μέσα στον «πολυάριθμον δῆμον» των εν Κύπρω διαλαμπάντων Αγίων εντάσσεται και ο δικός μας προστάτης, ο δικός μας πολιούχος Άγιος, ο έφορος και προστάτης της παλαιφάτου ημών Μητροπόλεως, ο πρώτος επίσκοπος Κιτίου, ο γνήσιος φίλος του Χριστού, ο ένδοξος και «εὐκλεής» Λάζαρος, ο εκ των νεκρών Αναστάς υπό του Θεανθρώπου Χριστού. Η κατά Κίτιον τοπική μας Εκκλησία χαίρεται και ευφραίνεται «έν Κυρίῳ», που στα ιερά χώματά της φιλοξένησε τον εκ Βηθανίας ορμώμενο και υπό των δυσσεβών Ιουδαίων καταδιωκόμενο, Λάζαρο, τον φίλο του Χριστού, στο πρόσωπο του οποίου συντελέστηκε ένα από τα μεγαλύτερα, αν όχι το μεγαλύτερο θαύμα της Καινής Διαθήκης του Κυρίου μας.

Κάθε χρόνο το πλήρωμα της Μεγάλης Σαρακοστής για την πόλη των θεοφιλών κατοίκων της Λάρνακας σηματοδοτείται με τη λαμπρά πανήγυρη του Αγίου Λαζάρου στον περίβλεπτο, επίσημο, αυτοκρατορικό και μεγαλοπρεπέστατο ναό του, που φιλοξενεί τον δεύτερο τάφο και μέρος των ιερών λειψάνων του. Το Σάββατο του Λαζάρου είναι ένα Σάββατο εντελώς διαφορετικό απ' όλα τα Σάββατα της Σαρακοστής, που μας εφοδιάζει με αναστάσιμο παλμό, δύναμη, υπομονή και πίστη ενόψει της Μεγάλης Εβδομάδας των Αγίων Παθών. Η εβδομάδα που μας πέρασε, αν προσέξει κανείς ολόκληρη την υμνολογία της, είχε κέντρο αναφοράς και προσοχής το πρόσωπο του Λαζάρου, της ασθένειας, του θανάτου, του θρήνου των συγγενών του, αλλά κυρίως την αντίδραση του Χριστού σ' αυτό το μυστήριο του πόνου. Ο Χριστός πριν από το δικό του μυστήριο, τη δική του αναμέτρηση με τον πόνο, την οδύνη και τον θάνατο, συναντά και «σκυλεύει» τον θάνατο στο πρόσωπο του φίλου του, Λαζάρου.

Ο Χριστός βρίσκεται μαζί με τους μαθητές Του σε περιοχή πέρα από τον Ιορδάνη, μέχρι που έρχεται το μήνυμα ότι ο φίλος του ο Λάζαρος ασθενεί. Επισκέπτεται, λοιπόν, τη Βηθανία μετά την αναγγελία της ασθένειας του φίλου Του, όμως κάπως αργοπορημένα, και αυτό «ἵνα δοξασθῇ ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ». Ο Λάζαρος με το που φθάνει ο Χριστός στη Βηθανία είναι ήδη τετραήμερος εν τάφω, όμως η αγάπη του Χριστού προς τον φίλο Του αποδεικνύεται κραταιά και δυνατή περισσότερο από τον θάνατο, κατά το Ἄσμα Ασμάτων[1]. Βεβαίως, η αργοπορία και η καθυστέρηση του Χριστού, που δίνει χώρο στην ασθένεια και τον θάνατο του Λαζάρου, είχε σκοπό να ενισχύσει την πίστη των ανθρώπων στην Ανάσταση, η οποία και ήταν ασθενής. Ο Χριστός πολλές φορές θαυματούργησε ανασταίνοντας ανθρώπους, όπως τον γιο της χήρας στη Ναΐν και την κόρη του Ιαείρου· όμως η περίπτωση του Λαζάρου είναι κάτι μοναδικό και ανεπανάληπτο. Επιπλέον, ο Χριστός πριν από τη δική Του Ανάσταση επιθυμεί να ψέξει την άθεη πώρωση των απίστων Ιουδαίων και να καταρρίψει τις λανθασμένες αντιλήψεις τους γύρω από τον θάνατο και τις

νεκροφάνειες. Οι Ιουδαίοι ήταν δύσπιστοι στις νεκραναστάσεις, επειδή πίστευαν πως μετά τον θάνατο η ψυχή του νεκρού περιτριγυρίζει το σώμα του για τρεις μέρες προσπαθώντας να επανέλθει σε αυτό και έτσι στη ζωή[2]. Γι' αυτόν ακριβώς τον λόγο ο Θεάνθρωπος Χριστός προσεγγίζει τη Βηθανία την τέταρτη μέρα, ώστε να μην αφήσει περιθώρια αμφισβήτησης της Θείας Προσταγής του «Λάζαρε δεῦρο ἔξω», αλλά και για να μεταστρέψει τους απίστευτους σε εύπιστους κήρυκες του θαύματος, όπως σημειώνει ο χρυσορρήμων Χρυσόστομος [3].

Έτσι, το σημερινό Σάββατο δια της Αναστάσεως του Λαζάρου μυρίζει Πάσχα πριν το Πάσχα. Είναι ένα μοναδικό Σάββατο εκτός Σαρακοστής το οποίο μάς εισάγει στο μυστήριο του Σταυρού, αλλά και της Αναστάσεως, μάς διαβιβάζει εκ του θανάτου του Λαζάρου στην επαναφορά του στην επίγεια ζωή προεικονίζοντας, έτσι, πρώτα τη ζωηφόρο έγερση του Κυρίου και ακολούθως την «Κοινήν Ἀνάστασιν» των Εσχάτων. Ιδιαίτέρως, δε, οι κάτοικοι της πόλης μας, δια της Ανάστασης αυτής, επιτελούν κάθε χρόνο «μνημόσυνον αἰώνιον» της υποδοχής του αναστημένου Λαζάρου στην πόλη μας πριν τόσες χιλιάδες χρόνια, ο οποίος μάς διακόνησε και μάς

διακονεί μέχρι σήμερα δια της αρχιερατικής του χάρης και ευλογίας.

Μάλιστα, η παρουσία και μετάβαση του Αγίου ενδόξου Λαζάρου στην πόλη μας μετά την ανάστασή του, συνδέεται και με μια άλλη μετάβαση, τη μετάβαση της Παναγίας στην πόλη μας. Ένα Αθωνικό χειρόγραφο του 18ου αιώνα έχει δικαίως σκιαγραφήσει την όμορφη εκείνη παράδοση της επίσκεψης της Παναγίας στην Κύπρο με αφορμή την επιθυμία του Αγίου Λαζάρου να συναντήσει από κοντά τη Θεοτόκο. Συγκεκριμένα, το χειρόγραφο αυτό λέει πως μετά την Ανάληψη του Κυρίου και την Πεντηκοστή οι μαθητές του Χριστού μαζί με την Παναγία συγκεντρώθηκαν, για να ρίξουν κλήρο, ώστε να αποφασίσουν πού θα πάει ο καθένας, για να διδάξει τον Λόγο του Θεού. Στην Παναγία πέφτει ο κλήρος της Ιβηρίας. Αυτή δέχεται να πάει στην Ιβηρία, όμως, της εμφανίζεται στη συνέχεια ο Αρχάγγελος Γαβριήλ και της λέει να πάει στην Κύπρο, όπου είναι χειροτονημένος επίσκοπος ο τετραήμερος και φίλος του Χριστού, Λάζαρος, ο οποίος θέλει να τη δει, όμως φοβάται να μετακινηθεί, λόγω των Ιουδαίων. Η Παναγία, τότε, ετοιμάζει με χαρά δώρα και επιμάνικα για τον άγιο και ταξιδεύει μαζί με τον ευαγγελιστή Ιωάννη προς την Κύπρο. Λόγω κακών ανέμων το πλοίο τους φθάνει πρώτα στον Άθω, ο οποίος είναι ειδωλολατρικός. Εκεί μένουν για λίγο και εκχριστιανίζουν τους ευρισκομένους εκεί. Ύστερα, συνέχισαν για την Κύπρο όπου και αποβιβάστηκαν. Συναντήθηκαν με τον άγιο Λάζαρο και η Παναγία του προσέφερε τα επιμάνικα και το ωμοφόριο, που του είχε φτιάξει στα Ιεροσόλυμα. Βεβαίως αυτή την παράδοση δεν επιδιώκουμε να την αντικρύζουμε με αυστηρά ιστορικά γυαλιά και κριτήρια, όμως η ιστορική εικόνα του 13ου αιώνα, που ευρίσκεται στον ναό της Παναγίας της Αγγελόκτιστης στο Κίτι και η οποία απεικονίζει την Παναγία μαζί με τον Άγιο Λάζαρο ενδεδυμένο με τα αρχιερατικά του άμφια ως πρώτο επίσκοπο της πόλης μας, συνδέει άμεσα τον Άγιο με τη Θεοτόκο. Έτσι, αν παραδοσιακά η Λάρνακα είναι η πόλη του Αγίου Λαζάρου, η συγκεκριμένη παράδοση την καθιστά κατ' επέκταση και πόλη της Παναγίας.

Πραγματικά, ως Ορθόδοξοι κάτοικοι της Λάρνακας αισθανόμαστε ιδιαίτερα ευλογημένοι που αρδεύουμε καθημερινά την αναβλύζουσα χάρη που εκπέμπει το μεγάλο προσκύνημα του Αγίου Λαζάρου στο κέντρο της πόλης μας. Η εδώ παρουσία του φίλου του Χριστού Λαζάρου, που κατά τον Άγιο Επιφάνιο Κύπρου έζησε χρόνους μακρούς μετά την ανάστασή του, περίπου τριάντα, τον καθιστά και δικό μας «γνήσιο φίλο» και συμπολίτη. Από την άλλη, η παρουσία μιας κατεξοχήν αναστάσιμης προσωπικότητας, όπως του τετραημέρου Λαζάρου, στα δικά μας λημέρια, γίνεται για όλους ένας πνευματικός φάρος, που μάς κατευθύνει συνεχώς και μάς διδάσκει πώς να γίνουμε τελικά αναστάσιμοι άνθρωποι.

Η σημερινή μεγάλη εορτή της εγέρσεως του Λαζάρου δεν αποτελεί απλώς την

ανάμνηση ενός υπερφυσικού θαύματος, που μάς εκπλήσσει και μάς αφήνει έκθαμβους. Εξάλλου, οι πανηγύρεις και οι εορτές, όπως εορτάζονται στην καθ' ημάς Ανατολική Εκκλησία, δεν αποτελούν αναμνηστικά γεγονότα απλής θύμησης και μνήμης, αλλά αποτελούν υπαρξιακά, βιωματικά και οντολογικά γεγονότα. Κάθε φορά που εορτάζουμε ένα γεγονός, το εορτάζουμε ως καινούργιο σαν να συμβαίνει στο εκάστοτε παρόν. Έτσι, η Ανάσταση του Λαζάρου προβάλλει φέτος μπροστά μας ως κάτι πολύ πρωτότυπο, αν λάβει κανείς υπόψη τις περσινές και φετινές συνθήκες μέσα στις οποίες επιτελούμε την μνήμη του. Έτσι, η έγερση του Λαζάρου, σήμερα, γίνεται για όλους μας το καταλληλότερο βάλσαμο που παρηγορεί και παραμυθεί τον φόβο και τον πόνο, που προκαλεί η πανδημία. Ένα σύγχρονο τραγούδι λέει πως «πάντα έχει η ζωή κάτι πιο βαθύ να πει, και ο φόβος και ο πόνος είναι πιο σοφοί». Αυτή τη σοφία και το νόημα μέσα στον πόνο και τον θάνατο την αντιλαμβανόμαστε μέσα από τα περιστατικά της ζωής του Αγίου Λαζάρου. Ο Χριστός πολλές φορές φαίνεται να δίνει χώρο στον πόνο μετά από τον οποίο, όμως, επιτρέπει την επικράτηση της χαράς. Έτσι, όπως ο Χριστός ανήγγειλε, όταν άκουσε περί της ασθενείας του Λαζάρου ότι «αὕτη ἡ ἀσθένεια οὐκ ἔστι πρὸς θάνατον»[4] με την ίδια ελπίδα δεν θα παύσουμε να ελπίζουμε δια πρεσβειών του Αγίου ενδόξου τετραημέρου φίλου του Χριστού Λαζάρου, στο τέλος αυτής της περίεργης ασθενείας που ταλανίζει τον κόσμο έχοντας ως κριτήριο ζωής και ελπίδας το «Λάζαρε δεῦρο ἔξω», με την ευχή της γρήγορης εξόδου και απαλλαγής από την δοκιμασία.

Η Χάρις του Αγίου βοήθεια όλων!

[1] Άσμα Ασμάτων, 8,6.

[2] Βλ. Σταύρου Σ. Φωτίου, «Ζωή εναντίον Θανάτου, Η Έγερσις του Λαζάρου», στο Εικονοστάσιον Χρυσή Ρόγια, Αφιερωματικός Τόμος Στον Ηγούμενο Χρυσορρογιατίσσης, έκδοση της Περιοδικής Έκδοσης Κέντρου Εικονολογίας, Τεύχος 10, Οκτώβριος 2018, σελ. 407.

[3] Βλ. Ιωάννου Χρυσοστόμου, Λόγος εις τὸν τετραήμερον Λάζαρον, PG 50, 643.

[4] Ιω. 11, 4.